

RODNÉ ČÍSLO

č. 29 květen 2007

Co všechno o tomto čísle, které nás provází od narození, vůbec víme? Právnickí radci a právníci – nedávejte rodné číslo z ruky, a patřičně na každém rohu na nás někdo požaduje. Jak s ním tedy zacházet? Vždyť číslo je ten nejcennější údaj, který o sobě máme.

Novela zákona č. 133/2000 Sb. o evidenci obyvatel v § 13 odst. 7 říká jednoznačně:

"Rodné číslo je oprávněna užívat nebo rozhodovat o jeho využívání v mezích stanovených zákonem výlučně fyzická osoba, které bylo rodné číslo přiděleno, nebo její zákonný zástupce; jinak lze rodné číslo využívat jen v případech stanovených v § 13c tohoto zákona."

Co z toho všechno vyplývá? Například to, že stavět jakékoli identifikační programy, mimo zákonem vyjmenované na rodném čísle, je v souladu se zákonem jen tehdy, sdělíme-li své rodné číslo dobrovolně. A to bychom dobrovolně dávali raději neměli, protože rodné číslo je klíčem k velmi cenným databázím zdravotnickým, daňovým, soudním, notářským a jiným. Dáme tedy jistě patřičnou pozornost identifikaci kódu, v každé kauze jiného, jehož případně zneužití do té které databáze, ne do všech ostatních.

Z rodného čísla jde vyčíst datum a místo narození a pohlaví příslušné osoby. První dvojčíslí vyjadřuje poslední číslice roku narození, druhé dvojčíslí vyjadřuje měsíc narození, u žen zvýšené o 50, třetí dvojčíslí vyjadřuje místo narození. Z toho důvodu bylo ostatně před lety zavedeno a používáno především pro účely sociálního zabezpečení. Dříve, od ledna 1954 za lomítkem následovaly jen tři cifry, poté byla čtvrtá číslice, která slouží ke kontrole platnosti. Čtvrtá číslice doplněna tak, aby celé rodné číslo bylo beze zbytku dělitelné jedenácti.

Rozlišující trojčíslí se přiděluje systematicky, u starších rodných čísel z něj bylo možné vyčíst oblast, kde se narodil (například po číselní nula označovala do roku 2004 Prahu). Od roku 2004 (zákonem č. 53/2004 Sb.) je zavedena možnost v případě, že jsou v nějaký den vyvěřena všechna platná čtyřčíslí, použít alternativně, kterého mají mužů k číslu měsíce přičteno 20 a ženy 70..

Nejpozději do deseti let by však měl každý člověk získat nové osobní číslo (tzv. BIO aneb bezvýznamový identifikátor obyvatel, ze kterého už nebude možné poznat, kolik je jeho nositeli let, ani jakého je pohlaví. Rodné číslo tak bude pravděpodobně nahrazeno desetiferným číslem ze souboru 1100100100 a 4294967295, a to kvůli tomu, aby ho bylo možné snadno uložit na čipovou kartu (nejpravděpodobnějším kandidátem je číslo sociálního pojištění).

Důvodem, proč vláda chce opustit dnešní praxi rodných čísel, je několik. Osobní čísla omezí možnost zneužití údajů. Rodná čísla totiž vypovídají a přitom umožňují diskriminaci na základě věku a pohlaví. Pokud vláda návrh schválí, dostanou všichni obyvatelé České republiky s novým číslem. Nová čísla by se navíc vydávala centrálně, takže by se vyloučily omyly, které se občas dějí při vydávání současných rodných čísel.

Připomíná se, že cca za 40 let se už nebudou používat.

d@niela